

Tieslietu ministrija

**Eiropas Parlamenta un Padomes
2016.gada 11.maija Direktīvas
2016/800 par procesuālajām
garantijām bērniem, kuri ir
aizdomās turētie vai apsūdzētie
kriminālprocesā, ieviešana**

23.11.2016.

Tieslietu ministrija

Saturs

- Mērķis
- Procesuālās garantijas
- Iespējamās normatīvo aktu izmaiņas
- Nepilngadīgo kriminālatbildības sistēmas reforma

Tieslietu ministrija

Mērķis

Ar Direktīvu paredz kopējus minimālos noteikumus attiecībā uz konkrētām tiesībām bērniem, kuri ir aizdomās turētie un apsūdzētie kriminālprocesā, vai kuriem piemēro Eiropas apcietināšanas ordera procesu saskaņā ar Padomes Pamatlēmumu 2002/584/TI (pieprasītās personas).

Tieslietu ministrija

Procesuālās garantijas

Direktīva bērniem, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie kriminālprocesā, paredz nodrošināt:

- tiesības uz informāciju;
- bērna tiesības uz personas, kam ir vecāku atbildība, informēšanu;
- advokāta palīdzību;
- tiesības uz individuālu izvērtējumu;
- tiesības uz medicīnisku izmeklēšanu;
- pratināšanas veikšanu, izmantojot skaņu un attēla ierakstu;
- brīvības atņemšanas ierobežošanu, t.sk., ja iespējams, pasākumus, kas ir alternatīvi apcietinājumam;

Tieslietu ministrija

Procesuālās garantijas II

- īpašu apiešanos brīvības atņemšanas gadījumā;
- lietu savlaicīgu un rūpīgu izskatīšanu;
- tiesības uz privātās dzīves aizsardzību;
- bērnu tiesības uz to, ka procesa laikā viņus pavada personas, kam ir vecāku atbildība;
- bērnu tiesības ierasties un klātienē piedalīties viņu lietas izskatīšanā tiesā;
- tiesības uz juridisko palīdzību;
- tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

Tieslietu ministrija

Iespējamās izmaiņas normatīvajos aktos, kas identificētas Direktīvas ieviešanas procesā

- **Direktīvas 5.pants** *Bērnu tiesības uz personas, kam ir vecāku atbildība, informēšanu*

"[..]informāciju sniedz citam atbilstīgam pieaugušajam, kuru bērns ir norādījis un kuru kā tādu ir apstiprinājusi kompetentā iestāde[..]"

- **Direktīvas 6.pants** *Advokāta palīdzība*

"[..] (ja) advokāta nav klāt, kompetentās iestādes atliek bērna pratināšanu vai citas [..] izmeklēšanas vai pierādījumu vākšanas darbības uz saprātīgu laikposmu, lai advokāts varētu ierasties [..]"

Iespējamās izmaiņas normatīvajos aktos, kas identificētas Direktīvas ieviešanas procesā II

- **Direktīvas 7.pants** *Tiesības uz individuālu izvērtējumu*
"[..] bērnus, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie kriminālprocesā, individuāli izvērtē."
- **Direktīvas 10.pants** *Brīvības atņemšanas ierobežošana* un **11.pants** *Alternatīvi pasākumi*
"[..] brīvības atņemšanu, jo īpaši apcietinājumu, bērniem piemēro tikai kā galējas nepieciešamības līdzekli."
"[..] kompetentās iestādes, ja iespējams, izmanto pasākumus, kas ir alternatīvi apcietinājumam (alternatīvi pasākumi)."

Iespējamās izmaiņas normatīvajos aktos, kas identificētas Direktīvas ieviešanas procesā III

- **Direktīvas 12. pants** *Īpaša apiešanās brīvības atņemšanas gadījumā*

"[..] bērni, kam ir atņemta brīvība, var satikties ar personu, kam ir vecāku atbildība, cik drīz vien iespējams [..]"

- **Direktīvas 13.pants** *Lietu savlaicīga un rūpīga izskatīšana*

"[..] kriminālprocess, kurā ir iesaistīti bērni, tiek izskatīts steidzamības kārtā un ar pienācīgu rūpību."

Iespējamās izmaiņas normatīvajos aktos, kas identificētas Direktīvas ieviešanas procesā IV

- **Direktīvas 13.pants** *Lietu savlaicīga un rūpīga izskatīšana*

"[..] apiešanās ar bērniem vienmēr notiek, aizsargājot viņu cieņu, un atbilst viņu vecumam, brieduma pakāpei un izpratnes līmenim, un ņemot vērā jebkādas īpašās vajadzības, tostarp jebkādas saziņas grūtības, kādas bērniem var būt."

- **Direktīvas 14.pants** *Tiesības uz privātās dzīves aizsardzību*

"[..] tiesas sēdes, kurās iesaistīti bērni, parasti ir slēgtas, vai arī ļauj tiesām vai tiesnešiem pieņemt lēmumu noturēt šādas sēdes kā slēgtas."

Tieslietu ministrija

Nepilngadīgo kriminālatbildības sistēmas reforma

- Ar Valdības rīcības plāna pasākumu Nr. 46.5 ir noteikts īstenot nepilngadīgo kriminālatbildības reformu
- Pamats - atjaunojošās justīcijas principi
- Krimināllikuma grozījumi

Tieslietu ministrija

Paldies par uzmanību!

Rūdolfs Lūsis
Tieslietu ministrijas
Krimināltiesību departamenta
juriskonsults
Tālrunis: 67036924
E-pasts: rudolfs.lusis@tm.gov.lv
www.tm.gov.lv